

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0273/2014

9. 4. 2014

ZPRÁVA

o žádosti o ochranu imunity a výsad, kterých požívá Alexander Mirsky
(2014/2026(IMM))

Výbor pro právní záležitosti

Zpravodajka: Marielle Gallo

OBSAH

	Strana
NÁVRH ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	5
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	10

NÁVRH ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o žádosti o ochranu imunity a výsad, kterých požívá Alexander Mirsky (2014/2026(IMM))

Evropský parlament,

- s ohledem na žádost Alexandera Mirského ze dne 14. února 2014, kterou vznesl v plénu dne 24. února 2014, o ochranu své imunity a výsad v souvislosti s občanskoprávním řízením, které projednává občanskoprávní oddělení senátu Nejvyššího soudu Lotyšské republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) (sp. zn. C17129611),
 - s ohledem na článek 8 Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Evropské unie a na čl. 6 odst. 2 aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách,
 - s ohledem na rozsudky Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. května 1964, 10. července 1986, 15. a 21. října 2008, 19. března 2010 a 6. září 2011¹,
 - s ohledem na doslovný záznam plenárního zasedání ze dne 4. dubna 2011,
 - s ohledem na čl. 5 odst. 2 a články 6a a 7 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro právní záležitosti (A7-0273/2014),
- A. vzhledem k tomu, že poslanec Evropského parlamentu Alexander Mirsky požádal o ochranu své poslanecké imunity v souvislosti s občanskoprávním řízením, které projednává Nejvyšší soud Lotyšské republiky; vzhledem k tomu, že uvedené řízení se týká rozhodnutí občanskoprávního oddělení Okresního soudu v Rize (dále jen „Okresní soud v Rize“), které ukládá, aby Alexander Mirsky odvolal prohlášení, které učinil ve svém projevu v Evropském parlamentu dne 4. dubna 2011, a aby zaplatil náhradu nemateriální újmy ve výši 1 000 LVL ve prospěch žalujících stran, jimž byla újma údajně způsobena;
- B. vzhledem k tomu, že podle článku 8 Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Evropské unie nesmějí být členové Evropského parlamentu vyšetřováni, zadrženi nebo stíháni pro své názory či hlasování během výkonu své funkce;
- C. vzhledem k tomu, že při výkonu svých pravomocí s ohledem na výsady a imunity Parlament jedná v zájmu zachování své integrity jako demokratického zákonodárného shromáždění a v zájmu zajištění nezávislosti poslanců při plnění jejich povinností;
- D. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr upřesnil, že článek 8 protokolu se s ohledem na svůj cíl, jímž je chránit svobodu projevu a nezávislost poslanců Evropského parlamentu,

¹ Věc 101/63 *Wagner v. Fohrmann a Krier*, Recueil, 1964, s. 195, věc 149/85 *Wybot v. Faure a další*, Recueil, 1986, s. 2391, věc T-345/05 *Mote v. Parlament*, Sb. rozh., 2008, s. II-2849, spojené věci C-200/07 a C-201/07 *Marra v. De Gregorio a Clemente*, Sb. rozh., 2008, s. I-7929 a věc T-42/06 *Gollnisch v. Parlament*, Sb. rozh., 2010, s. II-1135 a věc C-163/10 *Patriciello*, Sb. rozh., 2011, s. I-07565.

a své znění, které vedle názorů odkazuje výslovně na hlasování poslanců Evropského parlamentu, uplatní především na prohlášení učiněná uvedenými poslanci v samotných prostorách Evropského parlamentu¹;

- E. vzhledem k tomu, že imunita podle článku 8 protokolu musí v rozsahu, v jakém je jejím cílem ochrana svobodného vyjadřování a nezávislosti poslanců Evropského parlamentu, být chápána jako absolutní imunita, která brání jakémukoli soudnímu řízení zahájenému z důvodu vyjádřeného názoru nebo hlasování při výkonu poslanecké funkce²;
 - F. vzhledem k tomu, že imunita chránící před soudním řízením, které požívají poslanci Evropského parlamentu, zahrnuje imunitu chránící před občanskoprávním řízením;
 - G. vzhledem k tomu, že žádost Alexandra Mirského se týká soudního řízení vedeného proti němu v souvislosti s výroky, které učinil v minutovém projevu na plenárním zasedání dne 4. dubna 2011; vzhledem k tomu, že je nezpochybnitelnou skutečností, že Alexander Mirsky byl v době vyslovení uvedených výroků poslancem Evropského parlamentu;
 - H. vzhledem k tomu, že městský soud v Jūrmale správně uznal, že Alexander Mirsky požíval imunity přiznané poslancům Evropského parlamentu na základě článku 8 protokolu, a požadavek žalujících stran proto zamítl; vzhledem k tomu, že Okresní soud v Rize naopak použitelnost uvedeného ustanovení zcela pominul; vzhledem k tomu, že vnitrostátní soudy jsou povinny uplatňovat primární právo EU;
 - I. vzhledem k tomu, že žalobu proti Alexanderu Mirskému dosud projednává Nejvyšší soud Lotyšské republiky a konečný rozsudek může být v jeho prospěch; vzhledem k tomu, že v případě, že by Nejvyšší soud rozsudek Okresního soudu v Rize potvrdil, znamenalo by to porušení primárního práva EU lotyšskými orgány;
 - J. vzhledem k tomu, že v souvislosti s rozsudkem Okresního soudu v Rize ve skutečnosti došlo k porušení výsad a imunit Alexandra Mirského; vzhledem k tomu, že konkrétně představují okolnosti tohoto případu omezení názoru vyjádřeného při výkonu jeho poslanecké funkce;
1. rozhodl, že ochrání imunitu a výsady, kterých požívá Alexander Mirsky;
 2. vyzývá Komisi, aby u lotyšských orgánů intervenovala s cílem prosadit primární právo EU – konkrétně článek 8 Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Evropské unie – a případně aby zahájila řízení o porušení právních předpisů Unie podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie;
 3. pověřuje svého předsedu, aby ihned předal toto rozhodnutí a zprávu příslušného výboru Komisi, příslušným orgánům Lotyšské republiky a Alexanderu Mirskému.

¹ Věc C-163/10 *Patriciello*, viz odkaz výše, bod 29.

² Spojené věci C-200/07 a C-201/07 *Marra v. De Gregorio a Clemente*, viz odkaz výše, bod 27.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

1. Souvislosti

V minutovém projevu na plenárním zasedání dne 4. dubna 2011 uvedl Alexander Mirsky následující:

„Paní předsedkyně, chtěl bych vám položit otázku. Myslíte si, že je možné zavírat francouzské školy v Belgii? Nebo, řekněme, německé školy ve Francii? Máte pravdu, není to možné. Ovšem v Lotyšsku, kde více než 40 % obyvatelstva mluví rusky, to možné je. Dnes chtějí nacionalisté a nacisté v lotyšském parlamentu uspořádat referendum o zavírání ruských škol v Lotyšsku. Ve stejnou dobu přijíždí do Lotyšska vysoký komisař OBSE pro národnostní menšiny Knut Vollebaek a prohlašuje, že může být hrdý na integraci v Lotyšsku. Myslíte si, že žertují? To se mýlíte. A navíc, co si myslíte, že se stane, pokud budou ruské školy v Lotyšsku zavřeny? Řeknu vám to – v Lotyšsku vypukne občanská válka. Nebude-li Evropský parlament dnes reagovat na tuto neskrývanou radikální iniciativu, zítra bude již příliš pozdě. Děkuji vám.¹“

Dne 14. července 2011 obdržel městský soud v Jūrmale od poslanců lotyšského parlamentu Gaidise Bērziņše a Raivise Dzintarse (dále jen „žalující“) žalobní nárok, v němž byla podána žádost, aby bylo Alexanderovi Mirskému nařízeno, aby se v průběhu jednání na zasedání Evropského parlamentu veřejně omluvil žalujícím, aby odvolal závěr, že někteří poslanci lotyšského parlamentu jsou nacisté – což dle názoru žalujících lze odvodit z výše uvedeného projevu –, aby na internetové stránky Evropského parlamentu vložil odpovídající omluvu a odvolání výroků a aby pan Mirsky uhradil náhradu nemateriální újmy ve výši 1 000 LVL a veškeré náklady na řízení (sp. zn. C17129611).

Rozsudkem ze dne 3. října 2012 městský soud v Jūrmale žádost zamítl, mj. proto, že imunita, která se vztahuje na názory poslanců Evropského parlamentu vyjádřené při výkonu jejich funkce, jak stanoví článek 8 Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Evropské unie, by měla být vykládána v tom smyslu, že při výkonu své funkce vyjádřil pan Mirsky svůj názor s cílem upozornit na problém „referenda o uzavírání ruských škol v Lotyšsku“.

Žalující podali proti tomuto rozsudku odvolání občanskoprávnímu oddělení Okresního soudu v Rize (dále jen „Okresní soud v Rize“), které na rozdíl od soudu prvního stupně shledalo nárok žalujících opodstatněným. Okresní soud v Rize zejména zcela pominul použitelnost článku 8 protokolu a rozsudkem ze dne 3. dubna 2013 v zásadě v souladu s požadavky žalujících nařídil, aby pan Mirsky odvolal výše uvedená prohlášení, odvolání uveřejnil na internetových stránkách Evropského parlamentu a zaplatil 1 000 LVL (tj. po 500 LVL ve prospěch každého žalujícího) jako náhradu nemateriální újmy.

Dne 16. května 2013 podal pan Mirsky kasační opravný prostředek občanskoprávnímu oddělení senátu Nejvyššího soudu Lotyšské republiky (dále jen „Nejvyšší soud“), v němž požaduje zrušení rozsudku vydaného Okresním soudem v Rize.

¹ Zdroj: <http://www.europarl.europa.eu>.

Na plenárním zasedání dne 24. února 2014 předseda podle čl. 7 odst. 1 jednacího řádu oznámil, že od pana Alexandra Mirského obdržel žádost o ochranu poslanecké imunity v souvislosti s výše uvedeným soudním řízením. Podle čl. 7 odst. 1 jednacího řádu postoupil předseda žádost Výboru pro právní záležitosti.

Vzhledem k tomu, že pan Mirský výbor informoval o tom, že se v žádném navrhovaném termínu bohužel nemůže zúčastnit slyšení uvedeného v čl. 7 odst. 5 jednacího řádu, podle čl. 7 odst. 5 třetího pododstavce jednacího řádu se fakticky vzdal svého práva na vyjádření. Dne 18. března 2014 předložil pan Mirský Výboru pro právní záležitosti písemné prohlášení, v němž představil příslušné skutečnosti a zopakoval žádost o ochranu své poslanecké imunity.

2. Právní předpisy a postupy týkající se imunity poslanců Evropského parlamentu

Článek 8 Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Evropské unie zní:

Článek 8

Členové Evropského parlamentu nemohou být vyšetřováni, zadrženi nebo stíháni pro své názory či hlasování během výkonu své funkce.

Postup v Evropském parlamentu se řídí články 6a a 7 jednacího řádu. Příslušná ustanovení jsou následující:

Článek 6a – Ochrana výsad a imunity

1. V případech, kdy orgány členského státu údajně porušily výsady nebo imunity současného nebo bývalého poslance, může být Parlament požádán v souladu s článkem 7 odst. 1 o vydání rozhodnutí ohledně toho, zda skutečně došlo k porušení těchto výsad a imunit.

2. Takovou žádost o ochranu výsad a imunit lze podat zejména v případě, kdy existuje domněnka, že dané okolnosti představují administrativní či jiné omezení volného pohybu poslance cestujícího z místa či do místa zasedání Parlamentu nebo omezení svobody projevu či hlasování při výkonu povinností poslance nebo že dané okolnosti spadají do oblasti působnosti článku 9 Protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie.

3. Žádost o ochranu výsad a imunit poslance není přípustná, pokud již byla v rámci stejného soudního řízení podána žádost o zbavení daného poslance imunity nebo o její ochranu, a to bez ohledu na to, zda již bylo v daném okamžiku přijato rozhodnutí, či nikoli.

4. Pokud již byla v témže soudním řízení podána žádost o zbavení určitého poslance imunity, žádost o ochranu výsad a imunit tohoto poslance se již dále neposuzuje.

5. Pokud bylo přijato rozhodnutí v tom smyslu, že výsady a imunity určitého poslance ochráněny nebudou, může daný poslanec požádat o přehodnocení tohoto rozhodnutí, jestliže předloží nové důkazy. Žádost o přezkoumání rozhodnutí není přípustná, jestliže bylo na základě článku 263 Smlouvy o fungování Evropské unie zahájeno řízení proti tomuto

rozhodnutí nebo pokud se předseda Parlamentu domnívá, že předložené nové skutečnosti nejsou dostatečně podloženy na to, aby byly důvodem k přezkoumání rozhodnutí.

Článek 7 – Imunitní řízení

1. Každá žádost o zbavení poslanecké imunity, se kterou se příslušný orgán členského státu obrací na předsedu Parlamentu, nebo žádost současného či bývalého poslance o ochranu jeho výsad a imunit je oznámena v plénu a postoupena příslušnému výboru.

2. Výbor projedná žádosti o zbavení imunity nebo žádosti o ochranu výsad a imunit neprodleně, avšak s přihlédnutím k jejich poměrné složitosti.

3. Výbor předloží návrh odůvodněného rozhodnutí, kterým doporučí přijetí či zamítnutí žádosti o zbavení imunity nebo žádosti o ochranu imunity a výsad.

4. Výbor může požádat příslušný orgán o informace nebo odůvodnění, které považuje za nezbytné k tomu, aby mohl zaujmout stanovisko, zda má být poslanec zbaven imunity či zda má být jeho imunita ochráněna.

5. Dotyčný poslanec musí dostat příležitost se vyjádřit; může předložit jakékoli dokumenty nebo jiné písemné doklady, které považuje za relevantní v dané věci a může být zastoupen jiným poslancem.

Poslanec není přítomen rozpravám o žádosti o jeho zbavení imunity nebo o její ochranu, s výjimkou samotného výše uvedeného slyšení.

Předseda výboru vyzve poslance k tomu, aby se v uvedený den a v uvedenou dobu k záležitosti vyjádřil. Poslanec se může svého práva na vyjádření vzdát.

Pokud se poslanec v návaznosti na tuto výzvu k vyjádření nedostaví, má se za to, že se svého práva na vyjádření vzdal, pokud nepožádal o to, aby byl ze slyšení v uvedený den a uvedenou dobu omluven a svou žádost nezdůvodnil. O tom, zda lze žádosti o omluvu vzhledem k uvedeným důvodům vyhovět, rozhoduje předseda výboru. Proti tomuto rozhodnutí není možné se odvolat.

Pokud předseda žádosti o omluvu vyhoví, vyzve poslance, aby se k dané záležitosti vyjádřil v jiný den a v jinou dobu. Jestliže poslanec nedodrží tuto druhou výzvu k vyjádření, postup pokračuje, aniž by byl poslanec vyslechnut. Další žádosti o omluvu či slyšení se již nepřijímají. (...)

7. Výbor může předložit odůvodněné stanovisko k pravomoci daného orgánu a k přípustnosti žádosti, ale za žádných okolností se nesmí vyslovit o vině nebo o nevině poslance, ani o tom, zda názory nebo činy, které mu jsou přisuzovány, odůvodňují trestní stíhání, a to ani v případě, že se při posuzování žádosti podrobně seznámil se skutkovým stavem daného případu. (...)

3. Odůvodnění navrženého rozhodnutí

Prohlášení uvedená v žádosti pana Mirského o ochranu poslanecké imunity patří nepochybně mezi případy, na něž se vztahuje článek 8 protokolu. Svou povahou, souvislostmi a svým účelem představují prohlášení poslanců Evropského parlamentu učiněná na plenárním zasedání nutně názory vyjádřené „během výkonu [jejich] funkce“. V souladu s článkem 8 protokolu se na ně proto plně vztahuje poslanecká imunita, neboť jsou nejtypičtější formou parlamentní činnosti uvedené v daném ustanovení.

Také Soudní dvůr uznal, že článek 8 protokolu se s ohledem na svůj cíl, jímž je chránit svobodu projevu a nezávislost poslanců Evropského parlamentu, a své znění, které odkazuje výslovně na hlasování a názory poslanců EP, uplatní především na prohlášení učiněná uvedenými poslanci v samotných prostorách Evropského parlamentu¹.

Soudní dvůr rovněž zaujal stanovisko, že imunita podle článku 8 protokolu musí v rozsahu, v jakém je jejím cílem ochrana svobodného vyjadřování a nezávislosti poslanců Evropského parlamentu, být chápána jako absolutní imunita, která brání jakémukoli soudnímu řízení zahájenému z důvodu vyjádřeného názoru nebo hlasování při výkonu poslanecké funkce².

Jestliže se tento závěr objektivně vztahuje na daný případ, je užitečné vyzdvihnout další dva prvky týkající se řízení, které projednávají lotyšské orgány.

Za prvé v souladu s běžnou praxí Parlamentu není skutečnost, že dané právní kroky mají občanskoprávní nebo správní charakter nebo obsahují určité aspekty spadající pod občanské nebo správní právo, sama o sobě důvodem pro to, aby se imunita zakotvená v článku 8 neuplatnila. Konkrétně již dříve Parlament ochránil imunitu svých poslanců v občanskoprávních řízeních, kdy žaloba o náhradu škody plnila represivní funkci nebo se jednalo o takřka trestněprávní spor.

V tomto případě má rozhodnutí Okresního soudu v Rize vyhovět návrhovým žádáním žalujících represivní charakter, protože zjevně přesahuje účel nápravy škody údajně způsobené prohlášeními pana Mirského. Lotyšský soud se vskutku domnívá, že „odškodnění ve výši 500 LVL [pro každého z obou žalujících] by obžalovaného mělo odradit od dalšího předávání nepravdivých informací a podnítit k výkonu své funkce způsobem, který bude profesionální, veden v dobré víře a v souladu s požadavky zákona“. Toto prohlášení nelze tolerovat tím spíš, že se snaží vytvořit jakýsi rámec pro budoucí chování poslance bez ohledu na to, že článek 2 statutu poslanců stanoví, že „poslanci jsou svobodní a nezávislí“, a čl. 3 odst. 1 statutu poslanců (stejně jako čl. 6 odst. 1 aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách) stanoví, že „Poslanci (...) [n]ejsou vázáni žádnými příkazy ani pokyny“.

Když Okresní soud v Rize vyhověl požadavku žalujících, vzal v úvahu i to, že „[o]bžalovaný je poslancem Evropského parlamentu, a (...) tedy (...) má finanční prostředky na finanční odškodnění žalujících za nemajetkovou újmu, která jim byla způsobena“. Výše finančního odškodnění tak byla stanovena přímo s ohledem na to, že pan Mirsky vykonává funkci poslance. Toto rozhodnutí však jinými slovy říká, že poslanci nemají právo na to, aby byla

¹ Věc C-163/10 *Patriciello*, viz odkaz výše, bod 29.

² Spojené věci C-200/07 a C-201/07 *Marra v. De Gregorio a Clemente*, viz odkaz výše, bod 27.

spravedlivě vyměřena skutečná škoda, kterou měli způsobit, a je možné požadovat, aby zaplatili určitou peněžní částku jako náhradu škody pouze na základě jejich postavení.

Za druhé je z daných skutečností zřejmé, že zatímco městský soud v Jürmale správně uznal, že pan Mirsky požívá imunity přiznané poslancům Evropského parlamentu na základě článku 8 protokolu, Okresní soud v Rize použitelnost tohoto ustanovení zcela pominul, když na základě pochybné úvahy shledal, že „[z]ávěr soudu prvního stupně, že obžalovaný vyjádřil svůj subjektivní názor při výkonu své funkce v Evropském parlamentu, (...) není odůvodněný“. Okresní soud v Rize tudíž uvedený protokol nepoužil a navzdory jeho poslanecké imunitě panu Mirskému nařídil svá prohlášení odvolat a žalující odškodnit.

Pokud jde o žádost pana Mirského o zrušení rozsudku Okresního soudu v Rize, uvedené soudní řízení před Nejvyšším soudem Lotyšské republiky stále probíhá a konečný rozsudek samozřejmě může být ve prospěch pana Mirského. Pokud by však Nejvyšší soud rozsudek vydaný Okresním soudem v Rize potvrdil, znamenalo by to porušení primárního práva EU lotyšskými orgány. Soudní dvůr opakovaně konstatoval, že členský stát nese odpovědnost za porušení právních předpisů EU bez ohledu na státní orgán, jehož činnost nebo nečinnost je původem nesplnění povinnosti, a to i tehdy, jestliže se jedná o ústavně nezávislý orgán¹, a bez ohledu na vnitřní rozdělení pravomocí v daném státě². Tato zásada se vztahuje i na mimosmluvní odpovědnost do té míry, že jsou členské státy povinny uhradit škodu způsobenou jednotlivcům porušením právních předpisů EU, za něž mohou být členské státy pohnány k odpovědnosti, včetně porušení předpisů ze strany vnitrostátních soudů³.

4. Závěr

Na základě výše uvedeného a podle čl. 6a jednacího řádu, po zvážení důvodů pro a proti ochraně poslanecké imunity, Výbor pro právní záležitosti doporučuje, aby Evropský parlament ochránil poslaneckou imunitu, které požívá Alexander Mirsky.

Výbor pro právní záležitosti rovněž doporučuje Komisi jakožto strážkyni Smluv a jediný orgán s pravomocí zahájit řízení o porušení Smlouvy, aby u lotyšských orgánů intervenovala s cílem vymoci uplatnění primárního práva EU – konkrétně článku 8 Protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie – a případně aby zahájila řízení o porušení právních předpisů Unie podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹ Věc C-69/77 *Komise v. Belgie* [1970] Recueil, s. 00237, bod 15; věc C-129/00, *Komise v. Itálie*, Recueil, 2003, s. I-14637, bod 29.

² Věc C-33/90, *Komise v. Itálie*, Recueil 1991, s. I-05987, bod 24. Věc C-274/98, *Komise v. Španělsko*, Recueil 2000, s. I-02823, bod 20.

³ Spojené věci C-46/93 a C-48/93 *Brasserie du Pêcheur/Factortame*, Recueil, 1996, s. I-01029, bod 32; Věc C-224/01, *Köbler v. Rakousko*, Recueil 2003, s. I-10239, body 32 a 36; Věc C-173/03, *Traghetti del Mediterraneo v. Itálie*, Sb. rozh. 2006, s. I-05177, bod 36.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	7.4.2014
Výsledek konečného hlasování	+: 11 -: 0 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Luigi Berlinguer, Marielle Gallo, Annette Koewius, Antonio Masip Hidalgo, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner
Náhradník(ci) přítomný(í) při konečném hlasování	Eva Lichtenberger, Angelika Niebler, Dagmar Roth-Behrendt
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(í) při konečném hlasování	Jean-Pierre Audy, Constance Le Grip